Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Julia Arregi

Abaurregaina, Nafarroa (1940)



Aurkibidea

Biografia



Txikitan etxean beti euskaraz egiten zuten, eta kalean ere asko. Baina laster pasatu ziren erdarara. Gaztetan herrian baserri lanetan jardundakoa da.

Zintak

ABA-001

- **Proiektua**: Alex Artzelus Mujika
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artzelus, Alex
- **Data**: 2009-08-10
- **Iraupena**: 34 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k)**: Pulido, Alejandro

Pasarteak

1. Txikitan euskaraz etxean, baina eskolak erdara inposatu zien

- **Erref**: ABA-001/001
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Juliak hitz egiten du. Aurkezpena. Herrira itzuli da bizitzera. Txikitan etxean euskaraz hitz egiten zuten, kalean ere bai, baina eskolan debekatzen zieten eta galduz joan zen.

Transkripzioa
- Bueno, epa! zu zein zara?

- Hara!
- Zein izen duzu?
- Zer?
- Zoin izen duzu?
-“¿No ves? ¡No nos comprendemos!”
- “¿Qué nombre?”
- A! Zer nombrea? Klaro! Julia Arregi.
- Julia Arregi?
- Bai.
- Abaurregaiñekoa?
- Abaurregainekoa.
- Eta noiz xaioa?
- Pues, “el doce de abril del cuarenta”.
- Zer, gustatzen zaizu Abaurrea?
- Bai, bai, ler.
- Ainitz?
- Bai, bai, gorrengatik baratu [nizien].
- Bizitzeko toki trankila? Leku trankila?
- Bai. Bai, bai, ongi.
- Ta euskaraz anitz egiten da kemen?
- Ia elekatzen duten anitz?
- Bai, ia elekatzen duten anitz.
- Ez, guti, guti. Bai.
- Ya gaztie…
- Gihau erdera.
- Gaztiek gihago erdara, ez?
- Gaztek ere, pues… Alabek ez dakite… eta gero, pues, nola-gala ez dugu elekatzen. Ez.
- Ez zenien erakutsi?
- Ez, ez dugu erakutsi alabei eta semea ezta ere… Ez.
- Bai, Francon denporan-eta ainitz persegitua izan zen.
- Ze?
- Francon tempretan-eta persegitua.
- Klaro! Klaro! Batzure zemeit urtez izan ze, pues, persegituik euskera. Ta gorrengatik utzi gindue elekatzea.
- Bai.
- Bai, bai.
- E, zuek eskolan mintzatuz geroz?
- Eskolan…
- Mintzatuz geroz?
- Eskolan pues faten gine, bai, mintzatzen gine, bai.
- Eta zer, maisu, maistruak…?
- Baia maistruak ez zue nahi.
- Maistruak zer egiten zizun?
- Ez zuen nahi elekatzea euskera, geroztik, pues… Guk etxean elekatzen gindue euskera eta gero fan eskolara eta maistruak ez zuen nahi gori. Eta geroztik, pues, gor kortatu ze.
- Eta gero maistruak zigorra egiten zizuen?
- E?
- Maistruak zigorra, e, kastigo, kastigua ematen zizuen?
- Kastigoa? Ez, ez, ez, ez, ez.
- Ez zuen ematen.
- Ez, kastigoa ez.
- Gortraa ez gine eilegatu. Baia ez zute nahi, ez zute nahi maistroek.

- Ez zuten nahi.
- Ez.

2. Aezkoan gutxi euskaraz, Zaraitzun batere ez

- **Erref**: ABA-001/002
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:02:13. **Bukatu**: 00:03:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Bailaran (Aezkoan) gutxi hitz egiten da euskaraz. Abaurregainen adin nagusikoak mintzatzen dira zerbait. Eaurtan (eta Zaraitzun oro har), batere ez. Zaraitzuko euskara "distintoa" da.

Transkripzioa
- Gemen inguruan ere mintzatzen da? Bertze herri baten?
- (Senarra): Ez, ez, esto... Baillaran guti, e.
- Baillaan guti.
- (S): Geen, herri gentan ez dugu, gure artean; gure adin [...] artean, bai, hor elekatzen dugu zerbait, e. Baia baille guzian abantxu, oso guti, e, bai, bai, guti.
- Beti erderaz, beti erderaz. Juntatu gor baillan...
- (S): Hori gaztek, gaztek, bueno, haurrekin, e, pues, eskoletan... bada, pues, gero, pues ikasten de pixkat euskara. Gaztek eskolakoek, baia jende zer artean baillan, ene adinekoekin pues, esto, goiti, ez da, ez da abantxu ja eskueran elekatzen.
- Eta Jaurrieta ta inguru gortan?
-(S): Buo, gortan ja.
- Gor, deus'e.
- (S): Ingru gortan, zemaitek baia...
- Eske da distintoa.
- Bai.
- Euskera da distintoa.
-P: Ta Otsagikoa baita ere.
-J: Ta geroztik pues...
-A: Baina, badakie, ez?
-J: E?
-A: Badakie.
-J: Bai, badakite, baia distintoa.
-P: Eaurtan ez badakite inork ere.
-J: Gure adinekoak seguro baietz.
-P: Inorkek ez zakin.
-J: Ez?
-P: Ya...

3. Eskolara joan arte euskaraz mintzatzen ziren

- **Erref**: ABA-001/004
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:04:12. **Bukatu**: 00:04:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Eskolara joan arte euskaraz mintzatzen ziren, baina gero utziz joan ziren.

Transkripzioa
- Ziek txiki zinielarik? “¿Cuando erais pequeños?”
- A, “¿cuando éramos pequeños? Sí”. Pues, etxean elekatzen gindue euskeras.
- Ama eta guzi?
- Bai, bai, amarekin ta guzia, bai,bai. Eskolara hasi artio faten.
- Bai, eta…
- Baia gero eskolan hasi gine eta ya gura fan ze utziz.

4. Soroko lanak: garia eta gari-jotzea

- **Erref**: ABA-001/005
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:04:32. **Bukatu**: 00:07:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:
Gaztetan Julia soroan lanean aritzen zen. Gizonezkoak hartzen dio hitza. Gari-lanak azaltzen ditu.

Transkripzioa
- Ibiltzen ziñien soroan eta lanean?
-(Emaztea): bai,bai, lanean “¡hombre, ya lo creo!”, alorrean.
- Zenbat lan?
-(E): bua, pues, guziekin.
- Pataka xorran.
- Astoen gisa.
- Pataka jaiotzen zirelarik, pues aitzurrekin, belarra kentzen, gori da xorratzea.
- Xorratzen?
- Bai ta, guzietan! Gero, orduan, garia, pues, esto, mozten ze tailuekin. Esto, badakizu zer den
tailua?
- Ez.
- Pues, zera, “guadaña”.
- A, “guadaña”? Guk sega erraten degu, tailua ziek?
- Guk tailua gen. Ta tailuekin, esto, mozten ze garia gen, eta gero faten zire pues emaztekiak biltzen, esto, aurbenak. Aurbenak zira, pues, esto, nola erraten da euskaraz?
-(E):Taila-maila!
- Taila-maila, gori.
-(E):Taila-maila.
- Ta gori, gori zer da, taila-maila?
-(E):Gori da, pues, garia, garia biltzen ze…
- Taila-maila da, tailuekin mozten delarik, baratzen delarik, mozten… gori,

gori da taila-maila.
- Taila-maila?
- Bai. Tailuekin, bueno, esto, mozten baita, gero goardatzen da, pues, moztu bezala erortzen da garia, edo belarra, ta gori deitzen dugu lehen, esto, deitzen ginue taila-maila.
- Taila-maila.
-Erronkan taila, gero, esto, tailaria faten ze moztuz ta moztuz... eta baratzen ze pues erronka
bat, “una fila” erraten ze bezala.
- Bai, erronka bat.
- Ta gero emaztekiak faten zire eskuz biltzen.
- Eskuz biltzen dena.
- Eta eskuz biltzen, pues gori da, zerak, maxkilak, ta ger ... erronkan, zuzen-zuzen erronkan. Gariak, esto, gari-buruak, bata bertzin, esto, beira.
- A, bai?
- Ya,ya,ya,ya. Ulertzen dizugu.
- Polliki baratzen zire, bai.
- Eta gero errotara horrekin guziekin?
- (E): gero gorrekin trilladorara, bueno, lehenik, hona “ en la era, ¿cómo, cómo se dice?”
- Hori da, hori da, guretzako "gari jotia".
-(E): Bai.
- Larreina.
-(E): pues geen "larreina".
- Larreina, bai, bai, bai.
- Larreina, gen larreina.
- Larreina.
-(E): Utzi larreinian gura eta gero, pues, zamari batzurekin...
- Baina guk ez dugu...
-(E): Geinean ibili...
- Guk ez dugu [hori zertu. Gu guti, gori ez dugu...
-(E): Baina lehen hala zuan.
- A, lehen, aita ta ame bai, aita ta amak...
-(E): Klaro.
- Pues garia ta ekartzen dutela larrainera eta... Bihorrekin edo zamariekin, pues aultzia larrein inguruan...
- Bai.
- Pues, esto, gariak, gari-buruak, ya, agotzen...
- Aletu? Hori da.
-(E): Klaro.
- Pues agotzean baratzen zena.
- Aletu esaten dezue?
-(E): agotza kendu...
- Agotza pikatzen ze...
-(E): ai ama!
- Estrasiakin, estrasiak, guk estrasiak, esto, “los trillos”, hori geen euskaraz estrasiak.
- Bai.
- Eta pikatzen ze agotza eta gero arrastelu batzurekin, pues, kenduz, kenduz goitiri-goitiri baratzen ze xehe-xehena, garia baratzen ze, agotz, agotz xehe-xehe gorrekin. Ta gori...
- Agotza zeri deitzen dakozue?
- “La paja.”
- A, agotza.
- Lastua.
- Agotza.

- Guk lastua.
-(E): lastua.
- Guk... bueno, guk lastoa ere..., baina guk kasik agotza.
-Bai.
- Agotza?
- Bai, beti agotza. Ta agotza sartzen ze, pues, esto, sabean, sabean ta gero, pues, aziendendako.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-10

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com